

T O O L

Kluslijst

Dit overzicht helpt bewoners bij het zelf uitvoeren van klussen voor het verduurzaming van hun woning

Relevant voor de onderstaande fases:

FASE 2

Blijven klussen

Algemeen: Hoe gebruik je deze toolbox?

De DoeTank is een kennis- en leerplatform dat laat zien hoe particuliere woningeigenaren stapsgewijs ondersteund kunnen worden bij het verduurzamen van hun woning.

We hebben innovatieve methoden ontwikkeld en in de praktijk gebracht om bewoners te begeleiden bij het gestructureerd doorlopen van het verduurzamingsproces. Wat we in de ene gemeente hebben ontwikkeld en gebracht, hebben we vervolgens ook succesvol toegepast in één of meerdere andere gemeenten. Graag willen we de opgedane kennis en ervaring toegankelijk maken voor een breder publiek middels deze toolbox. Zodat wat we hebben ontwikkeld ook elders kan worden toegepast.

Deze website bevat tools – zoals procesbeschrijvingen, templates en kennisdocumenten – die je kunt inzetten in je lokale ondersteuningsstructuur. Ze zijn allen bedoeld om bewoners te ontzorgen bij het verduurzamen van hun woning. Hierbij wordt het verduurzamingsproces van de bewoner als uitgangspunt gebruikt. Het verduurzamingsproces bevat alle processtappen van de beginsituatie tot een verduurzaamde, toekomstbestendige woning. Aan de hand van het verduurzamingsproces kan je identificeren waar bewoners zich in het proces bevinden, en daarmee welke ondersteuning zij nodig hebben, en welke tools deze ondersteuning kunnen bieden.

Dat zal niet voor elke wijk en voor elke bewoner hetzelfde zijn. Daarom raden we aan de toolbox te gebruiken in combinatie met het ontwikkelen van je lokale ondersteuningsstructuur ([klik hier](#)). Het ontwikkelen van je ondersteuningsstructuur helpt je om **tot de juiste keuzes binnen jouw context** te komen. De toolbox op deze pagina helpt je om **deze keuzes tot uitvoering te brengen**.

Deze tool - de kluslijst - hebben we gebruikt bij de inzichtsessies die binnen de DoeTank Publieke Ontzorging hebben plaatsgevonden. Voorlopers van deze kluslijst zijn ook gebruikt en doorontwikkeld in het kader van de Programma's Sociale Innovatie Energietransitie (Noord-Brabant).

Tot slot, het ontzorging landschap is, zowel wat betreft sociale structuren als de ontwikkelingen van (oplossingen van) technische moeilijke maatregelen, nog volop in ontwikkeling. Alle tools op deze website zijn ontwikkeld in het kader van het kennis- en leerprogramma DoeTank Publieke Ontzorging (2021-2024).

Het is de afgelopen jaren onze ambitie geweest om op deze website een zo compleet mogelijk aanbod te geven van behulpzame tools. Maar een toolbox als deze is natuurlijk nooit allesomvattend. Daarom roepen we gebruikers van harte op om (je eigen) tools door te ontwikkelen in de praktijk, en je ervaringen met ons te delen. We horen graag van je via info@doetankontzorging.nl.

Inhoudsopgave

1 Inzetten van een kluslijst	5
1.1 Wat is een kluslijst?	5
1.2 Wanneer kan ik een kluslijst inzetten?	5
1.3 Hoe kan ik een kluslijst inzetten?	6
2. Gebruiken van een kluslijst	7
2.1 Benodigde kennis en expertise	7
2.2 Hoe pas ik een kluslijst aan op de lokale context?	7
2.3 Kluslijst verspreiden	8
2.3.1 Direct aan bewoners beschikbaar stellen	8
2.3.2 Indirect via vrijwilligers	8
2.3.3 Indirect via professionals en marktpartijen	9
2.4 Andere voorbeelden van informatie over klussen	9
3 Bijlagen	10
Bijlage 1: De voorbeeld kluslijst	10

Leeswijzer – hoe gebruik ik dit document?

In deze tool staat alles wat je moet weten over het inzetten en gebruik van een kluslijst. Afhankelijk van wie je bent, zijn verschillende delen uit dit document voor jou relevant. Daarom hebben we een knip gemaakt tussen het inzetten en gebruiken van een kluslijst. En geven we je hieronder een korte leeswijzer over hoe je dit document kunt gebruiken.

- Ik wil weten wat een kluslijst is en hoe ik deze kan inzetten in mijn wijk/gemeente: lees [hoofdstuk 1 'Inzetten van een kluslijst'](#). Dit hoofdstuk is relevant voor **gemeenteambtenaren** of anderen die overwegen een kluslijst in hun wijk/gemeente in te zetten.
- Ik wil weten hoe ik een kluslijst kan gebruiken: lees [hoofdstuk 2 'Gebruik van een kluslijst'](#). Dit hoofdstuk is relevant voor eenieder die een kluslijst wil gaan gebruiken en aanpassen op de lokale context. Hier vind je ook een link naar de voorbeeld kluslijst die je hiervoor kunt gebruiken.

1 Inzetten van een kluslijst

1.1 Wat is een kluslijst?

Een kluslijst bestaat uit een overzicht van veel voorkomende klussen, opgedeeld in vijf categorieën: kierdichtheid controleren, ventilatiestrategie ontwikkelen, CV optimaliseren, monitoring inregelen, en je woning slim gebruiken. Elke categorie omvat verschillende klussen die de bewoner kan uitvoeren. Per klus vind je een korte toelichting om de bewoner op weg te helpen en ruimte om aantekeningen te maken. De categorieën van klussen zijn in één kluslijst gevoegd, zodat de bewoner wordt meegenomen in de samenhang tussen de verschillende klussen.

Een kluslijst laat zien dat er in een woning al veel te verbeteren valt voordat een bewoner een plan nodig heeft om met grotere maatregelen aan de slag te gaan. Met het doorlopen van een kluslijst kan de woning op een goede basis gebracht worden, en wordt geborgd dat alle kleine klussen worden vastgelegd. Het doen van zulke veel voorkomende klussen is namelijk een belangrijke stap richting een duurzame en comfortabele woning. Helaas is dit ook een stap die regelmatig wordt overgeslagen. Zonde, want er zijn verschillende redenen waarom klussen veel opleveren. Kleine klussen...

- **tellen op:** per klus lijkt het niet veel, maar meerdere verbeteringen samen kunnen optellen tot een behoorlijke en blijvende bijdrage aan je energiebesparing, comfort en gezondheid;
- **zijn laagdrempelig:** veel kleine klussen zijn zelf uit te voeren en/of betaalbaar uit te voeren met vrienden, familie, buurtbewoners en een lokale fixer of klusser;
- **leiden tot meer en grotere maatregelen:** kleine successen zetten je aan om door te pakken met grotere klussen. Het “opruimen” van je hoofd van kleine dingen die nog moeten, maakt ruimte voor nieuwe dingen;
- **leiden tot inzicht en planvorming:** maar al te vaak leidt het aanpakken van kleine klussen tot nieuwe inzichten over de woning én jezelf (“Ik ben toch handiger dan ik dacht, als ik de juiste materialen en kennis maar heb!”);
- **kunnen altijd, ook in huurwoningen:** het verschil tussen kopers en huurders is vaak kleiner dan we denken. Dat schept een band met de buurt!

De voorbeeld kluslijst die je in deze tool kunt vinden is nooit bedoeld als “dé kluslijst”, maar eerder als een aanmoediging om een eigen lokale kluslijst te gaan ontwikkelen (hierover meer in [1.3 Hoe kan ik een kluslijst inzetten?](#)).

1.2 Wanneer kan ik een kluslijst inzetten?

Een kluslijst kan worden ingezet als je bewoners op gang wil helpen bij het doen van kleine klussen. Het helpt bewoners om inzicht te krijgen in de verschillende kleine maatregelen die ze kunnen nemen in hun woning. Er zijn verschillende momenten waarop je een kluslijst hiervoor kunt inzetten. Zo raden we aan na het uitvoeren van een [inzichtsessie](#) een kluslijst mee te geven. Hierin wordt beschreven wat voor kleine klussen kunnen worden genomen door iedereen in eenzelfde woningtype. Daarnaast kan een kluslijst gebruikt worden om een wijk of groep bewoners in eenzelfde woningtype te helpen aan de slag te gaan in hun woning.

1.3 Hoe kan ik een kluslijst inzetten?

Pas een kluslijst aan op je lokale situatie

Zoals je in 1.1 las is de voorbeeld kluslijst die je in deze tool kunt vinden nooit bedoeld als “dé kluslijst”, maar eerder als een aanmoediging om een **eigen lokale kluslijst voor een veel voorkomend woningtype** in jouw wijk of gemeente te gaan ontwikkelen. De kluslijst in deze tool kan je als basis zien: een document om zelf aan te vullen met lokale voorbeelden, foto's en kennis.

Om twee redenen raden we aan om de kluslijst aan te passen op je lokale situatie:

- We hebben ervaren dat een lokale kluslijst ervoor zorgt dat het thema van kleine klussen gaat leven en wordt ingebed in je ondersteuningsstructuur. Dit helpt ook weer bij het ondersteunen van deze bewoners verder in hun verduurzamingsproces. We hebben namelijk gezien dat bewoners makkelijker verder kunnen worden geholpen (bijvoorbeeld bij het maken van een plan), als eerst de basis op orde is. Het maken van een kluslijst op maat helpt dus om kleine klussen als een onderdeel van het verduurzamingsproces te benaderen, en niet als een losstaand onderdeel.
- We hebben ervaren dat een lokale kluslijst met herkenbare voorbeelden sneller wordt geadapteerd door bewoners en toegepast door vrijwilligers, dan een algemene kluslijst voor iedereen. Denk bijvoorbeeld aan een kluslijst waar bewoners hun eigen meterkast of cv-ketel in herkennen. Lokale context en beelden helpen bij het verhogen van de betrouwbaarheid en de geloofwaardigheid. Je kluslijst gaat dan immers écht over iemands eigen woning.

In hoofdstuk 2 lees je hoe je een kluslijst kan aanpassen op je lokale situatie.

Het inzetten van je lokale kluslijst

Vervolgens beschik je over een praktisch en voor bewoners herkenbaar document dat je op verschillende manieren kunt inzetten. Je kan je lokale kluslijst direct aan bewoners beschikbaar stellen (bijvoorbeeld via de gemeentelijke website, het energieloket, de lokale energiecoöperatie of je vrijwilligersorganisatie). Je kan de kluslijst ook indirect aan bewoners beschikbaar stellen, door het te integreren in de werkwijze van vrijwilligers, professionals en marktpartijen.

In hoofdstuk 2 lees je meer over hoe je een kluslijst (direct en indirect) kunt verspreiden.

2. Gebruiken van een kluslijst

Recap hoofdstuk 1: Inzetten van een kluslijst

Een kluslijst bestaat uit een overzicht van veel voorkomende klussen, opgedeeld in verschillende categorieën, die ieder verschillende klussen omvat die de bewoner kan uitvoeren. Een kluslijst laat zien dat er in een woning al veel te verbeteren valt voordat een bewoner een plan nodig heeft om met grotere maatregelen aan de slag te gaan. Met het doorlopen van een kluslijst kan de woning op een goede basis gebracht worden. Het doen van zulke veel voorkomende klussen is namelijk een belangrijke stap richting een duurzame en comfortabele woning (maar die vaak wordt overgeslagen).

De voorbeeld kluslijst die je in deze tool kunt vinden is nooit bedoeld als “dé kluslijst”, maar eerder als een aanmoediging om een **eigen lokale kluslijst voor een veel voorkomend woningtype** in jouw wijk of gemeente te gaan ontwikkelen. We raden het maken van een lokale kluslijst aan omdat het helpt om het thema kleine klussen te benaderen als onderdeel van het verduurzamingsproces. Daarnaast maak je de kluslijst eigen en herkenbaar voor bewoners door het toevoegen van lokale voorbeelden.

Lees voor de volledige omschrijving [hoofdstuk 1](#).

In dit hoofdstuk lees je hoe je een kluslijst kunt aanpassen aan de lokale context, wat benodigde kennis en expertise hierbij is, en hoe je deze kluslijst vervolgens kunt verspreiden.

2.1 Benodigde kennis en expertise

Het is aan te raden dat de kluslijst wordt opgesteld door een materiedeskundige. Het liefst diegene die ook het woningonderzoek heeft uitgevoerd welke als input voor de kluslijst dient. Dit zal in veel gevallen een onafhankelijk technisch expert zijn, maar kan ook een ervaren vrijwillige energiecoach zijn.

De tijdsinvestering voor beide stappen zit grotendeels in het verzamelen van inzichten over het woningtype (ongeveer een dagdeel). Het verwerken van de inzichten in je lokale kluslijst duurt vervolgens ongeveer 2 uur. Afhankelijk van hoeveel ervaring diegene heeft die deze laatste stap uitvoert, kan dit korter of langer duren.

2.2 Hoe pas ik een kluslijst aan op de lokale context?

Stap 1: Inzichten verzamelen op basis van woningonderzoek

Allereerst heb je input nodig over het woningtype waar je de kluslijst over wilt gaan maken. Deze kan je verzamelen tijdens het uitvoeren van een [inzichtsessie](#). Misschien heb je al eerder een inzichtsessie uitgevoerd in dit woningtype. In dat geval hoef je de rapportage en foto's van die dag alleen nog maar te verwerken in stap 2.

Met de uitvoering van een [kierenjacht](#) verzamel je slechts de input die je nodig hebt voor de categorie 'kierdichtheid controleren'. Alleen het uitvoeren van een kierenjacht is dus **niet** voldoende voor het verzamelen van alle benodigde input voor een lokale kluslijst.

Tip: Verzamel zoveel mogelijk lokale informatie en beelden

Voor het maken van je kluslijst werkt het goed als je foto's gebruikt om je inzichten te illustreren. Dit zorgt voor herkenning bij bewoners. Ze herkennen in de lokale kluslijst opeens 'hun' meterkast of CV-ketel.

Stap 2: Verwerk de inzichten in je lokale kluslijst

De voorbeeld kluslijst in deze tool kan je als basis gebruiken. **Vul deze aan met lokale inzichten en foto's** die zijn gemaakt in stap 1. Dit voorbeeld document is vrij te gebruiken. Je kan het document vervolgens zo eigen maken als je wilt. De voorbeeld kluslijst vind je in bijlage 1.

De kluslijst is opgesteld op basis van vijf categorieën:

- Kierdichtheid controleren
- Ventilatiestrategie ontwikkelen
- CV optimaliseren
- Monitoring inregelen
- Je woning slim gebruiken

Let op: Haal niet een deel van de kluslijst uit z'n context

Pas op dat je niet een deel (bijvoorbeeld één of meerdere categorieën) van de kluslijst uit z'n context haalt. De kluslijst is zo opgesteld dat de bewoner wordt meegenomen in **de samenhang van de verschillende klussen**. Denk bijvoorbeeld aan hoe de kierdichtheid samenhangt met de ventilatiestrategie. We willen je daarom oproepen om de kluslijst als geheel te behandelen, en aandacht te besteden aan hoe de verschillende klussen met elkaar samenhangen.

2.3 Kluslijst verspreiden

2.3.1 Direct aan bewoners beschikbaar stellen

Je kan je lokale kluslijst direct aan bewoners met eenzelfde woningtype beschikbaar stellen (bijvoorbeeld via de gemeentelijke website, het energieloket, de lokale energiecoöperatie of je vrijwilligersorganisatie). Gebruik zoveel mogelijk je lokale partners om de kluslijst te verspreiden.

Doordat je de kluslijst hebt aangepast op de lokale situatie wordt de herkenbaarheid en betrouwbaarheid vergroot. Alle bewoners benaderen met een standaard kluslijst werkt daarom in onze ervaring een stuk minder goed.

Je kan het verspreiden van je lokale kluslijst ook combineren met een bredere terugkoppeling over opgedane inzichten over een woningtype. Zie hiervoor de tool [inzicht webinar](#).

2.3.2 Indirect via vrijwilligers

Je kunt een kluslijst beschikbaar stellen aan vrijwilligers en hen de kluslijst laten gebruiken in hun werkwijze. Denk bijvoorbeeld aan energiecoaches die de lokale kluslijst meenemen in hun huisbezoeken, of energieklussers die de lokale kluslijst gebruiken tijdens het uitvoeren van kleine klussen. Op deze manier hebben vrijwilligers een praktisch document dat ze

kunnen gebruiken tijdens hun huisbezoek, en bij de bewoner kunnen achterlaten. Zo kan de lokale kluslijst vrijwilligers helpen om het gestructureerd nalopen van kleine klussen te verwerken in hun standaard werkwijze.

2.3.3 Indirect via professionals en marktpartijen

Je zou een kluslijst ook beschikbaar kunnen stellen aan professionals en marktpartijen, zodat zij dit kunnen integreren in hun werkwijze. Dit hebben wij echter binnen de DoeTank Publieke Ontzorging niet getest.

Heb je ervaringen met het gebruiken van een lokale kluslijst door professionals en marktpartijen, en wil je die met ons delen? Neem dan contact met ons op.

2.4 Andere voorbeelden van informatie over klussen

Er is niet één ideale manier om bewoners te informeren en enthousiasmeren aan de slag te gaan met klussen. Laat je inspireren door een aantal andere goede voorbeelden:

- E-book met 50 energiebesparende tips van het Regionaal Energieloket;
- Brochure Energie besparen door Traais Energie Collectief;
- Een overzicht van kleine maatregelen in clusterwoningen (inclusief instructiefilmpjes) door 'Wijkinitiatief voor verduurzamen van de Clusterwoningen';
- Een overzicht van veelvoorkomende kleine maatregelen in de vorm van instructiefilmpjes door de DoeTank Publieke Ontzorging.

3 Bijlagen

Bijlage 1: De voorbeeld kluslijst